

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2023 R ORAZ Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA
RODZINY NA LATA 2022-2024 ZA ROK 2023**

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na gminy nałożono szereg zadań mających na celu rozwój działań na rzecz rodziny poprzez wzmocnienie jej roli i funkcji oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, a także przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej. Ta wieloaspektowa praca z rodziną biologiczną ma służyć ochronie odpowiedniego poziomu życia oraz ograniczyć umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) w zakresie obowiązków Gminy reguluje art. 176 ww. ustawy.

Do zadań własnych Gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), który zobowiązuje Wójta do złożenia Radzie Gminy rocznego

sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. realizowana była większość zadań z przywołanego wyżej katalogu. Uchwałą Nr XXXI/330/2022 Rady Gminy Dragacz z dnia 28 kwietnia 2022 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024.

Celem głównym Programu jest: Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania im zdolności do prawidłowego funkcjonowania. Natomiast cele szczegółowe zostały określone jako:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin,
- bezpośrednie wsparcie rodzin dysfunkcyjnych celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- działania wspierające i zapobiegające odbieraniu dziecka z jego środowiska rodzinnego,
- przygotowanie i wspieranie rodziny naturalnej do powrotu dziecka,
- koordynowanie współpracy podmiotów zaangażowanych we wsparcie rodzin dysfunkcyjnych.

W przedmiotowym okresie realizowane były zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pracę z rodzinami prowadził asystent rodziny który objął wsparciem łącznie 11 rodzin (w tym 28 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent przepracował z rodzinami łącznie 1800 godzin. Koszt zatrudnienia asystenta w 2023 r. wyniósł: 67 959,48 zł. W budżecie gminy zabezpieczono środki na szkolenie asystenta rodziny – w roku 2023 asystent brał udział w dwóch szkoleniach.

Asystentura rodziny pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Asystent rodziny działa profilaktycznie, co z uwagi na charakter przedmiotowych spraw jest bezcenne. Niezależnie od pracowników socjalnych, asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Do podstawowych zadań asystenta rodziny należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, troski o edukację i rozwój dzieci, dbałość o zdrowie, gospodarowanie budżetem domowym,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie samooceny i wzbudzenie wiary we własne siły,

- wspieranie aktywności społecznej rodziny,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi ośrodka,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna się za niezbędną.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jej głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystentów służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowią, iż Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny bądź realizowania innych form pracy z rodziną.

W 2023 roku pomocą i wsparciem asystenta rodziny objętych było 11 rodzin z terenu Gminy Dragacz, w tym z 1 biologiczną matką, której dziecko zostało postanowieniem sądu umieszczone w rodzinie zastępczej. Do pracy z asystentem rodziny zobowiązanych przez sąd było 5 rodzin. Powyżej 1 roku z pomocy i wsparcia asystenta rodziny korzystało 10 rodzin, od 3 do 12 miesięcy - 1 rodzina. Zakończono pracę w 2 rodzinach. Pracę zakończono, ze względu na osiągnięcie celów oraz ze względu na zmianę postanowienia Sądu. Asystent pracuje w oparciu o opracowane dokumenty: plan pracy z rodziną, karty pracy z rodziną oraz okresowej oceny sytuacji rodziny, jak również sporządza sprawozdania do Sądu Rejonowego w Świeciu wynikające z postanowienia sądowego.

W związku z wprowadzeniem w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku ustawy „Za życiem” asystent ma pracować również z rodzinami objętymi wsparciem w ramach tej ustawy – ma koordynować działania podejmowane przez rodzinę w kierunku zmierzającym do odnalezienia się w nowej sytuacji, do opieki nad chorym dzieckiem, do dbania o siebie w sytuacji, kiedy cięża jest zagrożona. Na terenie gminy Dragacz w roku 2023 nie było takich przypadków.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 roku w rodzinach zastępczych utworzonych po wejściu w życie powyższych przepisów przebywało łącznie 5-ro dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność w wysokości 50 % wydatku ponoszonego przez Powiat Świecki. Łącznie w 2023 roku wydatkowano kwotę 45 977,40 zł.

Gmina Dragacz w roku 2023 była również zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt 1 mieszkańca gminy umieszczonego w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Bąkowie w wysokości 50% wydatku ponoszonego przez Powiat Świecki. Łącznie wydatkowano kwotę 56 211,60 zł.

W ramach zadań w zakresie wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dragaczu sporządzał sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazywał właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zapewniał wsparcie materialne dla ubogich rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dragaczu we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tym zakresie współpracowali także z pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził w rodzinach dysfunkcyjnych pracę socjalną. Wydatki z przyznanych świadczeń finansowych były monitorowane przez asystenta (szczególnie z programu 500+ obecnie 800+) z naciskiem na zabezpieczenie potrzeb dzieci. W przypadku stwierdzenia zagrożenia zdrowia i życia w rodzinie – o zaistniałej sytuacji niezwłocznie informowany był Sąd Rejonowy w Świeciu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała i sfinansowała w ubiegłym roku pobyt 10 dzieci na obozie profilaktycznym w Rzucewie. GKRPA finansowała również zajęcia integracyjno – wychowawcze dla dzieci w świetlicach wiejskich w Mniszku, Dragaczu, Fletnowie, Wielkim Stwolnie i Grupie os. Cywilne. Natomiast lokalne szkoły i stowarzyszenie „Nasza Gmina” prowadziły działalność profilaktyczną i edukacyjną sprzyjającą umacnianiu rodziny poprzez realizację programów profilaktycznych, pedagogizację rodziców oraz realizację projektów integrujących rodzinę i propagujących

aktywne spędzanie czasu wolnego.

W ramach zapewnienia dostępu do poradnictwa specjalistycznego w Urzędzie Gminy w Dragaczu jest zatrudniony Radca Prawny świadczący raz w tygodniu pomoc prawną dla mieszkańców gminy oraz Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi Punkt Konsultacyjny w którym porad udziela terapeuta uzależnień i mediator rodzinny. W 2023 roku udzielono 191 porad 41 osobom, w tym 30 z problemami rodzinnymi. Wszystkie dzieci z terenu gminy mają zapewniony dostęp do logopedy i psychologa.

Potrzeby wynikające z realizacji zadań.

1. Konieczność zabezpieczenia środków w budżecie gminy na zatrudnienie i szkolenie asystenta rodziny.
2. Konieczność zabezpieczenia środków w budżecie gminy na finansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.
3. W najbliższym czasie należy rozważyć utworzenie w Grupie świetlicy socjoterapeutycznej czynnej codziennie dla dzieci z rodzin przeżywających problemy opiekuńczo -wychowawcze.

Sporządziła Dorota Pikuła
Dyrektor GOPS, 25 stycznia 2024 r.

